

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING

Emnenr. 1

Fylke: Buskeruds.

Tilleggsspørsmålnr.

Herad: Nes.

Emne: Arde og Plog.

Bygdelag:

Oppskr. av: Ola S. Aasen.

Gard: Aasen.

(adresse): Nesbyen.

G.nr. 80. Br.nr. 2.

A. Merk av om oppskrifta er etter eiga røynsle.

B. Eller om den er etter andre heimelsmenn: (ta også med alder, heimstad, yrke):

SVAR

- 1) Ja.
- 2) Nei arden er nu gået av bruk nu, den blev brugt til at arde op ikeren med og så harvde dem før dem såde og så harvde dem med kærnet, den blev helst kjørt bar på en kant for det var for det meste brat her i bygda.
- 3) Nei den kunde ikke brukes til at slå op rader med for den lavet ikke akkurat furen den kunde ikke brukes som hyppeplog. Skile er at arden er det ikke veltefjæler på, men på en hyppeplog må det være veltefjæler på begge sider.
- 4) Vedlager en tegning av den typen som helst blev brugt her i bygda, den brukte skåkla til den.
- 5) Det har jeg ikke set, bare skåkla.
- 6) Ja det er ardaesen ardstyre ardstjøent og skil skruven til at regulere dybden med. Det var plog og skåklane.
- 7) Kjendes ikke til.
- 8) Har jeg aldrig set eller hørt om.
- 9) Det kjenner jeg ikke til her da.
- 10) Ja.

11) Like ardtyper har jeg aldrig set, men noget lignende som dem lavet til et klype med dem var fæstet av træ alt sammen men så begynte dem til at bruke jærnplater til veltøjler men stilbar var dem ikke

12) Disse blev lavet av gårdbruker selv eller av en bygdesmed.

13) Nu blir det brugt helst fabriksmide pløger. Det gik over lit i send, men nu for en 50 år siden var det ikke længe nogen bygde pløgsmer her og da var det og kjøbe fabrik pløger. Det var jærne en pløgsmed, som til dels reiste fra gård til gård ja jærne over flere bygder og lavet pløger om våren, og vist han jærde pløgen hjemme så var det 8 kraner for en almindelig pløge da han lit til alt, og vist han var på gården og smide den så var det 3 kraner og kisten og gårdbrukeren lit til alt, dett er nu fra omkring 50-60 år siden.

14) De kjente og brukte pløger her i dalen var det Skærpløgen (jærnt av en smed her fra bygda) og Svartelevar pløgen (lavet av en smed fra Flå) Og på disse pløgene var veltøjler av jærn og sener av stål, og den var vidd, ila eller som vi kaller den gråtvål av jærn og skjænt var nu helst av stål.

15) Om dette har jeg ikke hørt eller set, men det var vel helst for min tid, da dem brukte træpløger for noget over 100 år siden.

16) Ja naturligvis velter ploegen til den siden velleffjåla er, man kan ikke kjøre tilbake i samme fur med en slik plog.

17) Ja det var og er nok i bruk og slå en træklos på plogåsen så ikke denne slites ut, da man kjører tilbake der det er så bratt at man ikke får tvifor denne træklosen blev kalt skeitel.

18) Det hente nok om det ikke var vanlig at dem hadde både høire og venstre plog og det var for at vist dem hadde bare et slags, så blev jorden kjørt til den ene kant

19) Man kunde pløi var dybt og grunt man vilde, det var stiling bak der kunde man flyt op eller ned plogåsen i det treet som står op bak der hadde man en tre bløig som man kunde regulere det med

20) Ja det måtte nok ha ristil på ploegen for det var altid fast sten i akeren og da hadde man kjørt sundt ploegen vist man ikke har ristil.

21) Det har jeg heller ikke hørt eller set.

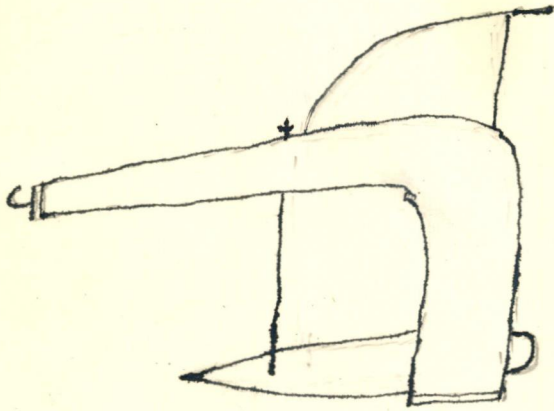
22) Ikke det jeg vedt for dem brukte en kjør eller støde i almindelighed.

23) Dette er en type som jeg ikke kjender, men det blev og blir brukte en type som dem kalte Nisplog, og ligeledes en slags plog som dem kalder Jaderplog.

Aråsen blir nevnt som aråis, og plogåsen blir nevnt som plogås.

Fler sies at med tykk l og plog blir det sagt. Ja arat ard er hantjörn i bygde målet.

4

Detta er den typen som
blev mest brukt her i bygdene.

1546

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING